

Spreektekst GL – Kaderdebat juli 2021

Voorzitter,

Vertrouwen in de overheid staat onder druk, onder andere door de toeslagenaffaire. De decentralisaties in de zorg, hebben de afstand tussen overheid en inwoner eerder vergroot dan kleiner gemaakt. Werk aan de winkel dus. De Nationale Ombudsman adviseert om duidelijk te maken wat wel en wat niet je rol als gemeente is; wat inwoners kunnen verwachten van hun gemeente. Geef inwoners meer de ruimte en het vertrouwen om dingen zelf te regelen.

In de kadernota's in het Sociale Domein die de afgelopen tijd zijn aangenomen, ligt de nadruk op wat de gemeente van inwoners verwacht, namelijk zelfredzaamheid. Dat lijkt in Rijswijk een soort magische term geworden. Wat GroenLinks betreft mag de nadruk juist meer gaan liggen op wat inwoners van de gemeente kunnen verwachten. Als je alleen uitgaat van zelfredzaamheid, zie je de mensen die dat tijdelijk of langdurig niet kunnen zijn, te snel over het hoofd. Bij mensen die moeite hebben om hulp te vragen, werkt het niet of zelfs averechts om ze op hun verantwoordelijkheden aan te spreken. Begrip is wat dan helpt en niet een groter schuldgevoel.

Werk daarom vraaggericht en zoek samen naar oplossingen door creatief en flexibel te zijn. Doe dit vanuit gelijkwaardigheid en vertrouwen. Want dat zorgt ervoor dat mensen zich gehoord voelen en zoveel mogelijk de regie in eigen hand houden. De oplossingen passen daardoor veel beter bij de persoon en hebben op korte en vooral ook op lange termijn veel meer effect.

Het gaat de laatste tijd in de raad veel over normaliseren. Een term waar GroenLinks voorzichtig mee is, want wat is normaal? Wat ons betreft gaat het over verdragen; dat iedereen zichzelf kan zijn en dat we elkaar daarin accepteren, respecteren en de verschillen waarderen. Hoe borgen we dat het gevoerde beleid inclusief is? Dat alle uitsluitingsgronden in het vizier zijn? En alle verschillende groepen inwoners, de ervaringsdeskundigen, betrokken zijn? We hebben er al diverse malen aandacht voor gevraagd, maar missen bij het college nog de actie en creativiteit om er echt werk van te maken, om buiten hokjes te denken en open te zijn voor iedereen die hulp nodig heeft.

Om los te komen van het denken in hokjes met wat normaal en wat niet normaal zou zijn en elkaar beter te verdragen, moeten we werken aan een samenleving waarin bepaalde groepen niet worden weggezet. Een onderwijssysteem waarbij docenten kinderen meer aandacht kunnen geven en niet alle kinderen exact dezelfde weg moeten doorlopen. Waar iedereen een gelijke kans heeft. Waar de nadruk ligt op talenten, maar ook op de schoonheid van diversiteit. Om echt werk te maken van kansgelijkheid in Rijswijk dienen we de motie Aansluiten bij Gelijke Kansen Alliantie in.

Begrijpelijk taalgebruik en helder communiceren is een belangrijke voorwaarde voor een gemeente waarin iedereen mee kan doen. En dat hoeft niet veel extra werk op te leveren: mensen met een hoog taalniveau vinden eenvoudigere teksten vaak ook prettiger om te lezen. Bij elke boodschap van de gemeente zou er aandacht naar het taalgebruik moeten gaan. Daarom dienen we de motie Maak communicatie vanuit de gemeente Direct Duidelijk in.

Een integrale aanpak is belangrijk, want oplossingen moeten vaak verder dan binnen één portefeuille gezocht worden. Integraliteit vraagt om veel meer dan een paraplu, zoals in kadernota Sociaal Domein en de aanhangende nota's. Het vraagt om een andere manier van denken, samenwerken en misschien zelfs een bundeling van budgetten. Het gaat verder dan het Sociaal Domein; ook fysieke beleidsterreinen moeten hieraan verbonden worden.

Laten we de woonomgeving en de openbare ruimte weer inrichten voor mensen, grote en kleine. Om, zoals aangegeven in het coalitieakkoord, te werken "aan een openbare ruimte die uitnodigt tot lopen, fietsen, buitenspelen en ontmoeten."

De groei van het inwoneraantal die Rijswijk doormaakt, dwingt ons om na te denken over hoe we om willen gaan met de spaarzame ruimte die we nog hebben. De ruimte in onze gemeente is immers schaars. We zullen keuzes moeten maken over wat we van waarde vinden in onze nabije omgeving. Voor de leefbaarheid van Rijswijk nu en in de toekomst.

Door fysieke barrières, als de A4 en de Prinses Beatrixlaan, verliezen groenvoorzieningen, als het Wilhelminapark, een belangrijk deel van hun toegankelijkheid en belevingswaarde. De inrichting van aaneengesloten groene leefomgevingen is essentieel voor de biodiversiteit in onze stad. Daarom dienen we de motie Stadsparken- en Landgoederenzone barrièrevrij in. Ondanks de schaarse ruimte, zijn er nog vele mogelijkheden om Rijswijk te vergroenen. Om de vergroening een zetje te geven dienen we de motie Boom van de gemeente in. GroenLinks vraagt het college de groene ruimte niet ongebreideld op te offeren aan verharding en bebouwing. Rijswijks Belang zal hiervoor een gezamenlijke motie gaan indienen. Want juist het groene karakter van Rijswijk maakt het een prettige gemeente om te wonen.

Dat wonen in Rijswijk wordt steeds lastiger te bereiken, als je niet veel financiële middelen tot je beschikking hebt. PvdA zal een gezamenlijke motie indienen om een vergunningsverplichting in te stellen voor middeldure huur. De enorme wachtlijsten voor sociale woningbouw en de hard stijgende prijzen voor huur- en koopwoningen, maken het nagenoeg onmogelijk voor mensen met lage inkomens om hier te komen wonen of om in Rijswijk vanuit het ouderlijk huis zelfstandig te gaan wonen. Dan helpt het niet als de gemeente nadrukkelijk het eigen financieel gewin voorop stelt. En steeds maar de ambitie voor de doelgroepvoorraad naar beneden bijstelt.

In Rijswijk hebben we de hoogste afvalstoffenheffing van Nederland. Dat treft vooral de minder kapitaalkrachtige inwoners en geeft geen enkele prikkel om afval te scheiden. De grootste vervuiler betaalt niet meer dan een inwoner die niet of nauwelijks afval produceert.

Restafval is de duurste stroom om te verwerken. Vanaf 2018 zijn we in Rijswijk steeds minder goed gaan scheiden en gooien meer restafval weg. De oplossing om tot meer grondstoffenopbrengst te komen is een combinatie van én service instrumenten (Het Nieuwe Inzamelen had al lang uitgerold moeten zijn), én communicatie, én financiële prikkels. En de combinatie van voor- én nascheiding.

Er is in Rijswijk heel veel mogelijk om de kopgroep bij te halen, zo luidde afgelopen donderdag de conclusie van de gemeenteadviseur over het afval- en grondstoffenbeleid.

Laten we daarbij niet wachten totdat de gemeenteraadsverkiezingen zijn geweest, maar nu al deze uitdaging aangaan.

Hergebruik is, na voorkomen, het beste om afval tegen te gaan. Hierin kan de gemeente een voorbeeldrol spelen, bijvoorbeeld als het gaat om weesfietsen die zijn verwijderd uit de openbare ruimte. Nu komen ze dertien weken op de gemeentewerf te staan, waarna ze vernietigd worden. En dat terwijl verschillende organisaties en mensen deze fietsen vaak nog prima kunnen repareren of gebruiken. Daarom dienen we hierbij de motie in die verzoekt om een plan uit te werken hoe weesfietsen in Rijswijk een 'tweede leven' kunnen krijgen.

Een jaar geleden in het Kaderdebat heeft de raad in grote meerderheid een amendement aangenomen om niet bezuinigen op luchtkwaliteit. Om door te pakken, voor de gezondheid van de inwoners. Het definitieve actieplan liet lang op zich wachten, maar ontvingen we dan uiteindelijk afgelopen donderdag. Echter is de tekst van het plan precies hetzelfde als van het concept begin vorig jaar.

Wat heeft u in de tussentijd gedaan? Wat is er, afgezien van de infografic, gebeurd met de input van de internetconsultatie? Waarom is het definitieve actieplan niet op z'n minst bijgewerkt naar 2021? In de begeleidende informatiebrief ([IB 21 073](#)) staat dat u de raad "na het zomerreces over het haalbaarheid- effectonderzoek milieuzones" informeert, maar die had toch al uitgevoerd moeten zijn?

Deze wethouder zegt, als het over duurzaamheid gaat, dat het dan om de 'echte uitvoering' gaat. Maar juist daaraan lijkt het hier nog steeds te schorten. Wanneer gaat u nou daadwerkelijk aan de slag voor schone lucht?

Die uitvoering missen we zeker ook in de energiebesparing en -transitie. Het percentage hernieuwbare elektriciteit in Rijswijk is sinds 2018 gelijk gebleven. Er is, sinds het aantreden van dit college, geen energie meer om met noodzakelijke maatregelen te komen. Terwijl juist nu het moment is om als lokale overheid verantwoordelijkheid te pakken in het afwenden van een verregaande klimaatcrisis. We zullen als gemeente keuzes moeten maken. Met elke keer doorschuiven, lopen de kosten op. Ga in de uitvoering aan de slag met inwoners en faciliteer op z'n minst uitvoering die inwoners zelf willen doen. In plaats van deze te frustreren, zoals Zon op Rijswijk heeft ervaren bij de Altis.

Investeren in verduurzaming van de Rijswijkse energievoorziening is wat we voor ogen hadden met de Eneco-gelden. Over de besteding ervan, het 'investeringsplan groeifonds', komen we later in deze vergadering nog te spreken. Bedenk eerst wat je belangrijk vindt en richt op basis daarvan het financieel beleid in, is wat we u mee willen geven.

De uitbraak van corona en de maatregelen die daarop volgden, hebben veel impact gehad op ons, als gemeente, als mens, als samenleving. We merken met z'n allen hoeveel we het gemist hebben om bij elkaar komen. Kunst en cultuur brengt mensen samen, het verbindt. Nu veel weer open is, zien we mooie initiatieven opbloeien. De schouwburg, het museum en straks ook het Huis van de Stad spelen daarin een belangrijke rol. Cultuur geeft identiteit, brengt mensen met elkaar in contact en geeft zingeving. Het is nu meer dan ooit belangrijk om daarin te blijven investeren.

Voorzitter, tot zover de kaders die GroenLinks het college wil meegeven in eerste termijn.